

Svar på remiss: Ansvar för Hälso och sjukvården (SOU2025:62)

Sammanfattning

Motala kommun ställer sig bakom kommitténs tankar om att det finns brister i att kommunal hälso- och sjukvård inte ingått i uppdraget. En eventuell omställning av huvudmannaskap måste analyseras utifrån alla vårdaktörers perspektiv utifrån patientsäkerhet, kvalitet och ekonomi.

Beskrivning av ärendet

Motala kommun är utsedd remissinsats för Betänkandet ”Ansvar för hälso- och sjukvården” (SOU 2025:62)

Remissinstansernas synpunkter

Ett delat huvudmannaskap för staten skulle ge tre huvudmän istället för dagens två i form av regioner och kommuner. Detta innebär en stor omställning med stora samverkansbehov som troligen medför merarbete i form av både tid och pengar. I och med att den kommunal hälso- och sjukvården inte ingått i uppdraget så är analyserna på det kommunala perspektivet och konsekvenserna sparsamma vilket utgör en uppenbar brist i betänkandet.

Det finns således ett stort behov av ytterligare analys som förtydligar om och i så fall vilka delar som ingår i ett ändrat huvudmannaskap. Därefter kan analys göras av vilken påverkan det skulle ge på kommunal hälso- och sjukvård. Alla former av förändringar kommer dock troligen leda till stora behov av anpassning för kommunal hälso- och sjukvård även om uppdraget i sig inte påverkas. Detta för att bygga upp nya kommunikationsvägar och tydliggöra ansvarsfördelning och samverkans vägar gällande både hälso- och sjukvård och socialtjänst.

Utredningen nämner att det troligen kommer behöva vidtas åtgärder för att säkerställa att patientsäkerheten inte påverkas negativt av en organisatorisk förändring till statligt huvudmannaskap. Detta eftersom ett statligt huvudmannaskap troligen innebär att samverkan med kommunerna organiseras i större geografiska enheter än idag. Utredningen har utgått ifrån att man i en sådan samverkan utgår från dagens regionsindelning vilket skulle innebära att varje sjukvårdsregion innehåller 27–80 kommuner.

Motalas kommun skulle då ingå i den sydöstra sjukvårdsregionen och samverka med 38 kommuner. Idag sker kommunsamverkan framförallt inom Östergötlands län och en utökning till att ingå i en större region skulle troligen medföra svårigheter i att etablera samverkansforum för såväl operativa frågor, erfarenhetsutbyte och strategiska frågor. Det arbete som idag förs inom länet att enas om en östgötastandard med lika vård för patienter i kommunal hälso- och sjukvård i Östergötland skulle således vara svårt att bibehålla. Dessutom skulle andra regionsområden bli extremt stora vilket också gör att det blir olika förutsättningar för kommuner beroende på tillhörighet vilket skulle påverka möjligheten till samverkan mellan kommuner nationellt.

Det är också oklart var som skulle bli regionernas roll om hälso- och sjukvården övergår till staten som huvudman. Antingen kvarstår det i nuvarande form, ges nya uppgifter eller avvecklas. Oavsett vägval i detta så kommer det ge en förändrad balans i offentlig sektor med större statlig styrning och minskat kommunalt självstyre. Det krävs således mer utredning för att fördjupa konsekvenser på kommunal nivå, redan idag finns problemområden kopplade till detta då kommunal hälso- och sjukvård blir många små aktörer jämfört med regionen och en övergång till statligt huvudmannaskap skulle kunna öka denna differens ytterligare. Dessutom finns redan idag en svårighet i att regionen verkar inom enbart HSL-lagrum medan kommunernas vård och omsorg styrs av både HSL- och SoL-lagstiftning. Det finns således ett behov av ytterligare analysera potentiell påverkan för kommunerna utifrån båda lagstiftningarna vid ett ändrat huvudmannaskap.

Ett helt övertagande av huvudmannaskap till staten skulle även kunna skapa en större distans mellan viktiga samverkansaktörer för kommunen. Detta skulle exempelvis kunna ge konsekvenser på utskrivningsprocessen från sjukhus och det förebyggande arbetet. Detta är frågor som redan idag är identifierade problemområden och sannolikheten för att dessa skulle minska med ett statligt huvudmannaskap är små. Motala kommun är därmed eniga med kommittén att det finns ett stort behov av fortsatt utredning där även det kommunala perspektivet inkluderas gällande konsekvenser gällande patientsäkerhet, kvalitet och ekonomi vid ett ändrat huvudmannaskap.

Micaela Carlsson
Medicin ansvarig rehab MAR